

ĐỔI MỚI CÔNG TÁC ĐÀO TẠO Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC THỦ DẦU MỘT MẤY NHẬN THỨC VÀ GIẢI PHÁP THỰC TIỄN

Nguyễn Văn Hiệp

Trường Đại học Thủ Dầu Một

TÓM TẮT

Trong hơn hai năm khởi đầu thực hiện sứ mệnh đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho tỉnh Bình Dương, công tác đào tạo tại Trường Đại học Thủ Dầu Một đã và đang chuyển biến tích cực. Mục tiêu, nội dung chương trình đào tạo theo hệ thống tín chỉ được hoàn thiện; công tác tuyển sinh, đào tạo, quản lý đi dần vào nề nếp. Thực hiện chủ trương tiếp tục đổi mới giáo dục đại học của Đảng, Nhà nước, của ngành giáo dục, Trường Đại học Thủ Dầu Một đã và đang nỗ lực tạo bước phát triển cơ bản về quy mô, chất lượng, hiệu quả, đổi mới phương pháp giảng dạy, đáp ứng yêu cầu nguồn nhân lực của tỉnh Bình Dương, khu vực kinh tế trọng điểm phía Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế.

Từ khóa: *đào tạo, đổi mới, phát triển, quy mô*

*

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh nền kinh tế nước ta đang hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế thế giới, nhu cầu đổi mới đào tạo ở bậc đại học ngày càng trở nên quan trọng và cấp thiết. Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XI của Đảng đã xác định một trong ba khâu đột phá trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011 - 2020 là phát triển nhanh nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, tập trung vào việc đổi mới căn bản và toàn diện nền giáo dục quốc dân; gắn kết chặt chẽ phát triển nguồn nhân lực với phát triển và ứng dụng khoa học, công nghệ. Định hướng phát triển kinh tế xã hội, đổi mới mô hình tăng trưởng, cơ cấu lại nền kinh tế ghi rõ: *Đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục Việt Nam theo hướng chuẩn hoá,*

hiện đại hoá, xã hội hoá, dân chủ hoá và hội nhập quốc tế, trong đó, đổi mới cơ chế quản lý giáo dục, phát triển đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý là khâu then chốt. Tập trung nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo, coi trọng giáo dục đạo đức, lối sống, năng lực sáng tạo, kỹ năng thực hành, khả năng lập nghiệp.

Trường Đại học Thủ Dầu Một là cơ sở đào tạo công lập, trọng điểm của tỉnh Bình Dương. Sứ mệnh của trường là xây dựng và phát triển cơ sở đào tạo đại học, sau đại học đa ngành, đa lĩnh vực, chất lượng cao, ngang tầm các đại học lớn trong nước, tiến tới đạt trình độ khu vực và quốc tế; đào tạo nguồn nhân lực, bồi dưỡng nhân tài cho tỉnh Bình Dương, các tỉnh miền Đông Nam Bộ và khu vực kinh tế trọng điểm phía Nam; phát triển nghiên cứu khoa học công

nghe, ứng dụng, chuyển giao khoa học công nghệ đa ngành, đa lĩnh vực, góp phần giải quyết các vấn đề lí luận và thực tiễn về kinh tế xã hội, tư vấn hoạch định chiến lược, chính sách và các giải pháp phát triển bền vững kinh tế xã hội, giáo dục đào tạo, khoa học công nghệ tỉnh Bình Dương; đóng vai trò nòng cốt trong hệ thống giáo dục đại học tỉnh Bình Dương và miền Đông Nam Bộ; hỗ trợ chuyên môn cho các trường đại học, cao đẳng, các cơ sở giáo dục trong tỉnh; trở thành trung tâm giao lưu quốc tế về giáo dục, văn hóa, khoa học kĩ thuật của Bình Dương và các tỉnh miền Đông Nam Bộ. Để thực hiện sứ mệnh trên đây, việc đổi mới công tác đào tạo là yêu cầu khách quan đòi hỏi cả về nhận thức lẫn những giải pháp thực tiễn.

2. Thực tế làm tiền đề cho phát triển

Trong hơn hai năm khởi đầu thực hiện sứ mệnh của mình, công tác đào tạo tại Trường Đại học Thủ Dầu Một đã thu được một số kết quả làm tiền đề quan trọng cho sự phát triển. Đó là:

- Triển khai đào tạo theo hệ thống tín chỉ đồng loạt ở cả bậc đại học và cao đẳng. Hoàn thiện các văn bản tạo hành lang pháp lí cho hoạt động đào tạo theo hệ thống tín chỉ (Quy chế đào tạo, Quy chế làm việc của giảng viên).

- Xây dựng chương trình đào tạo, đề cương chi tiết môn học, ban hành chuẩn đầu ra cho toàn bộ 12 ngành đào tạo bậc đại học, 19 ngành đào tạo bậc cao đẳng, 2 ngành bậc trung cấp. Thực hiện quy chế công khai đối với cơ sở giáo dục đại học quy định tại thông tư 09/2009/TT-BGD-ĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

- Đẩy mạnh phát triển quy mô ở bậc đại học và cao đẳng theo hướng ưu tiên đào tạo hệ chính quy, phát triển hợp lí hệ văn bằng 2, hệ liên thông, vừa làm vừa học. Trong hơn 3 năm xây dựng và phát triển quy mô đào tạo của trường tăng từ 2.000 sinh viên trong năm học 2009 - 2010 lên 4.000 sinh viên năm học 2010 - 2011 và 8.000 sinh viên trong năm học 2011 - 2012.

- Kế thừa các ngành đào tạo bậc cao đẳng từ Trường Cao đẳng Sư phạm Bình Dương, trong 3 năm (2009 – 2011), trường đã mở 12 ngành bậc đại học, 19 ngành bậc cao đẳng nhằm đáp ứng yêu cầu của xã hội. Bên cạnh đó, Nhà trường còn thực hiện hợp tác liên kết đào tạo có hiệu quả với các trường: Đại học Sư phạm thành phố Hồ Chí Minh, Đại học Khoa học Tự nhiên (Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh), Đại học Sư phạm Kỹ thuật thành phố Hồ Chí Minh, Đại học Bách khoa Hà Nội... phục vụ kịp thời yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực cao cho tỉnh Bình Dương.

- Bảo đảm chất lượng đào tạo cơ bản, sản phẩm đào tạo của nhà trường được các tổ chức sử dụng lao động thừa nhận, tỉ lệ sinh viên tốt nghiệp năm 2010 là 97%, năm 2011 là 84%; trên 90% sinh viên có việc làm ngay sau khi kết thúc khóa học.

- Công tác tuyển sinh ở tất cả các bậc đào tạo được thực hiện đúng quy chế. Trường đã huy động lực lượng thực hiện chu đáo từ khâu tư vấn tuyển sinh, xử lí hồ sơ thí sinh đăng ký dự thi, chuẩn bị tốt cơ sở vật chất, nhân lực, bảo đảm an ninh trật tự trong kỳ thi tuyển sinh. Dù trường mới thành lập, thương hiệu còn khiêm tốn nhưng trong kỳ thi tuyển sinh đầu tiên đã có hơn 4000 thí sinh từ 40 tỉnh thành của cả nước (cả ba

miền Bắc – Trung – Nam) đăng ký dự thi; số thí sinh dự thi đạt 81%, một tỉ lệ cao so với tỉ lệ chung của cả nước. Khai giảng năm học 2011 – 2012, trường có 4032 tân sinh viên nhập học (trong đó bậc đại học 1034 sinh viên, bậc cao đẳng 1407 sinh viên, bậc trung cấp 887 sinh viên, liên kết đào tạo 1130 sinh viên).

Thực tế trên đây dự báo hướng phát triển khả quan của Nhà trường trong thời gian tới, phù hợp với kế hoạch chiến lược đề ra. Nhưng đồng thời cũng đòi hỏi những nhận thức mới để đảm bảo cho công tác đào tạo của trường đáp ứng kịp yêu cầu phát triển của giáo dục đại học hiện nay. Cụ thể là:

1. Về vấn đề thực hiện học chế tín chỉ cần nhận thức rõ hiện trạng: Việc triển khai đào tạo theo hệ thống tín chỉ còn gặp nhiều khó khăn do quy mô đào tạo của nhà trường còn nhỏ; số lượng sinh viên trong một ngành học còn thấp; cơ sở vật chất phục vụ giảng dạy và học tập đang trong quá trình bắt đầu xây dựng; trang thiết bị, giáo trình, sách tham khảo, tài nguyên phục vụ giảng dạy và học tập còn thiếu. Nhận thức của cán bộ, giảng viên về đào tạo theo học chế tín chỉ chưa đồng đều; một bộ phận có kiến thức, kĩ năng khá sâu sắc từ chủ trương, đường lối đến khâu thiết kế chương trình, xây dựng chuẩn đầu ra và tổ chức giảng dạy; bên cạnh đó vẫn có những giảng viên còn mơ hồ, chưa thấy hết những lợi ích, chưa chủ động đổi mới trong giảng dạy theo học chế tín chỉ.

2. Về chương trình và quản lí đào tạo theo học chế tín chỉ: Chương trình đào tạo phần lớn mới được xây dựng, chưa có thời gian để cọ sát với thực tiễn; việc xây dựng chương trình chưa có điều kiện lấy ý kiến

đóng góp của các sở ngành, các tổ chức, doanh nghiệp sử dụng lao động trên địa bàn; sự phối hợp giữa các khoa, các cán bộ đầu ngành trong xây dựng chương trình chưa chặt chẽ. Hoạt động quản lí đào tạo ở một số mặt (tổ chức lớp, sắp xếp thời khóa biểu, phân công giáo viên giảng dạy, tổ chức thi học phần, tổ chức đội ngũ cố vấn học tập) còn thiếu chuyên nghiệp và chưa bền vững do nhân lực chưa đủ kinh nghiệm, các phương tiện kĩ thuật công nghệ chưa được trang bị đầy đủ.

3. Về đổi mới phương pháp giảng dạy theo học chế tín chỉ: Có một bộ phận giảng viên chưa có ý thức nâng cao năng lực chuyên môn, ít tham gia sinh hoạt của trường, của khoa, chưa đầu tư đúng mức cho việc thực hiện nhiệm vụ chuyên môn trong giảng dạy và nghiên cứu khoa học. Việc giảng dạy chưa làm cho lớp học có môi trường tự học, sinh viên còn thụ động trong học tập, kể cả việc không nắm rõ quy chế học tập.

3. Mấy vấn đề giải pháp

Một là, tăng nhanh quy mô đào tạo và xây dựng đội ngũ

Phải phát triển quy mô sinh viên đồng bộ với quy mô giảng viên và cán bộ quản lí. Đây là vấn đề chiến lược, vừa có ý nghĩa trước mắt vừa là lâu dài.

Theo đề án phát triển Trường Đại học Thủ Dầu Một, đến năm 2015, quy mô của trường là 15.000 sinh viên. Tuy phải đáp ứng nhu cầu ngày càng cao về nguồn nhân lực địa phương và vùng kinh tế trọng điểm, nhưng cần chú trọng tăng chất lượng đầu vào và có kế hoạch nâng cao chất lượng tuyển sinh.

Giảng viên và cán bộ quản lí tăng từ 173 người năm 2009 lên 460 người năm

2010 và 560 người năm 2011. Trong giai đoạn 2012 - 2015, phải tăng số lượng giảng viên lên 700. Phát triển số lượng phải đi đôi với việc chuẩn hóa, nâng cao chất lượng giảng viên, cán bộ, chuyên viên về giảng dạy, nghiên cứu khoa học và năng lực quản lí. Cần xây dựng kế hoạch tuyển dụng, đào tạo theo từng năm học, từng đơn vị theo hướng tăng nhanh tỉ lệ tiến sĩ, thạc sĩ; tiếp tục thu hút giảng viên có trình độ từ thạc sĩ trở lên về trường làm việc. Rà soát chất lượng đội ngũ giảng viên, thực hiện đúng nguyên tắc giảng viên phải có trình độ từ thạc sĩ trở lên mới được đứng lớp ở bậc cao đẳng, đại học. Tạo điều kiện để các giáo sư, phó giáo sư ở thành phố Hồ Chí Minh và các nơi về làm việc cho trường. Có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, giảng viên.

Phát triển quy mô giảng viên và sinh viên cũng đòi hỏi mở rộng quy mô ngành học. Phát huy thế mạnh của các ngành phục vụ yêu cầu phát triển kinh tế xã hội của tỉnh Bình Dương (các ngành sư phạm, kinh tế, môi trường, xây dựng) đồng thời nghiên cứu, chuẩn bị điều kiện để mở thêm một số ngành mới, phục vụ thiết thực sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa (Luật, Quản lí công nghiệp, Quản lí đô thị, Khoa học giáo dục). Lựa chọn và xây dựng một số ngành để đào tạo chất lượng cao, đào tạo cử nhân tài năng.

Xác lập cơ cấu ngành đào tạo của một trường đại học đa ngành, trọng điểm của tỉnh đáp ứng nhu cầu nguồn nhân lực phục vụ *sự nghiệp giáo dục đào tạo, sự nghiệp chăm sóc sức khỏe nhân dân và sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, phát triển bền vững kinh tế xã hội tỉnh Bình Dương;*

chú trọng phát triển các ngành đào tạo ứng dụng theo nhu cầu các tổ chức, doanh nghiệp trên địa bàn vùng kinh tế trọng điểm phía Nam, Đông Nam Bộ, Tây Nam Bộ, Tây Nguyên.

Hai là, tăng cường công tác quản lí đào tạo theo hệ thống tín chỉ

Cần chỉ đạo quyết liệt để thực hiện đào tạo theo học chế tín chỉ, ban hành đầy đủ các văn bản pháp lí, xác định lộ trình để tiến tới thực hiện ở tất cả các hệ đào tạo. Chú trọng đặc điểm đội ngũ cán bộ, giảng viên, cơ sở vật chất của Nhà trường đang trong quá trình bắt đầu xây dựng, cần phải có sự tìm hiểu thấu đáo, tiếp cận và hoàn thiện dần, chỉ triển khai áp dụng ở các bậc học có đủ điều kiện.

Tạo sự thống nhất và cơ chế quản lí phù hợp giữa các cấp lãnh đạo trường, khoa và toàn thể đội ngũ cán bộ, giảng viên; huy động tất cả các khoa, các bộ môn tham gia vào công việc và có sự phân công, phân nhiệm từ bộ máy cấp trường tới cấp khoa, cấp bộ môn, tránh tình trạng chỉ có một bộ phận cấp trường thực hiện tất cả mọi công việc thay cho cấp khoa.

Thường xuyên rà soát, cập nhật, bổ sung hoàn thiện hệ thống văn bản quản lí cho phù hợp với thực tiễn. Tăng cường tính chuyên nghiệp của đội ngũ cán bộ, chuyên viên các phòng, khoa, đặc biệt là chuyên viên Phòng Đào tạo; chú trọng đội ngũ cán bộ văn phòng khoa, xây dựng đội ngũ cố vấn học tập. Trang bị hệ thống thông tin quản lí đào tạo hiện đại. Xây dựng các phần mềm chuyên nghiệp phục vụ công tác tuyển sinh, đào tạo, quản lí sinh viên. Tổ chức quản lí chặt chẽ quá trình đào tạo, đặc biệt là công tác quản lí giảng dạy, quản lí

học tập, tổ chức thi, kiểm tra và đánh giá.

Xây dựng quy trình quản lý đào tạo theo học chế tín chỉ ngày càng hoàn thiện, khoa học, hiện đại, mang tính chuyên nghiệp cao; chú trọng bồi dưỡng giảng viên, cán bộ lãnh đạo quản lý, nâng cao trình độ cả về chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm của giảng viên, năng lực sáng tạo và tính chuyên nghiệp của cán bộ quản lý.

Ba là, cập nhật và không ngừng hoàn thiện chương trình đào tạo

Thực hiện đúng cam kết chuẩn đầu ra các ngành đào tạo. Tăng cường tính liên thông trong chương trình giáo dục giữa bậc đào tạo (đại học – cao đẳng – trung cấp), liên thông giữa các ngành đào tạo; liên thông với các trường tại thành phố Hồ Chí Minh và trong khu vực kinh tế trọng điểm phía Nam.

Hàng năm tiến hành rà soát, cải tiến chương trình đào tạo trên cơ sở tham khảo chương trình của các đại học lớn trong nước, tham khảo ý kiến phản hồi của nhà tuyển dụng, tổ chức, doanh nghiệp sử dụng nhân lực, ý kiến của sinh viên, cựu sinh viên. Đẩy mạnh việc biên soạn giáo trình riêng của trường cho tất cả các môn học. Xây dựng nguồn tài nguyên học tập phong phú bao gồm cả giáo trình, sách tham khảo, tài liệu điện tử trực tuyến.

Thường xuyên cập nhật, đổi mới chương trình đào tạo theo hướng cung cấp tri thức cơ bản, tổng hợp, kỹ năng nghề nghiệp hiện đại, sáng tạo; đảm bảo cho sinh viên tốt nghiệp ra trường có kiến thức, kỹ năng làm việc đáp ứng được yêu cầu của tổ chức sử dụng lao động.

Bốn là, thường xuyên đổi mới phương pháp giảng dạy

Tiếp tục trang bị kiến thức, kỹ năng, phương pháp giảng dạy đại học theo học chế tín chỉ, bồi dưỡng nghiệp vụ sư phạm cho tất cả cán bộ, giảng viên. Thực hiện chế độ dự giờ, cải tiến chất lượng dự giờ, tiến tới lấy ý kiến phản hồi sinh viên, cựu sinh viên về nội dung môn học để làm cơ sở điều chỉnh phương pháp giảng dạy. Khuyến khích các khoa, phòng tổ chức hội nghị, hội thảo, seminar về đổi mới phương pháp dạy học.

Thường xuyên đổi mới phương pháp giảng dạy, áp dụng các phương pháp giảng dạy hiện đại, phù hợp với yêu cầu đào tạo theo học chế tín chỉ trên cả ba tiêu chí: trang bị cách học, phát huy tính chủ động của người học, sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong hoạt động giảng dạy; khai thác các nguồn tài nguyên mở và nguồn tư liệu trên mạng internet phục vụ đào tạo; tham khảo chương trình, giáo trình tiên tiến của các trường đại học trong nước và quốc tế.

4. Kết luận

Để thực hiện mục tiêu và sứ mệnh của mình, Trường Đại học Thủ Dầu Một cần tiếp tục đổi mới toàn diện công tác tuyển sinh, đào tạo, quản lý, tạo bước chuyển biến cơ bản về quy mô, chất lượng, hiệu quả, đáp ứng yêu cầu nguồn nhân lực trình độ cao của tỉnh Bình Dương, khu vực kinh tế trọng điểm phía Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Phấn đấu đến năm 2015, Trường trở thành cơ sở đào tạo công lập, đa ngành, trọng điểm của tỉnh Bình Dương có thương hiệu mạnh, năng lực cạnh tranh

cao, thích ứng với cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, chất lượng đào tạo theo kịp các trường đại học lớn trong nước, một số ngành tiếp cận trình độ các nước trong khu vực Đông Nam Á.

Các giải pháp thực tiễn đặt ra đều phải lấy sứ mệnh, mục tiêu theo Chiến lược phát triển Trường Đại học Thủ Dầu Một làm căn cứ. Trong giai đoạn 2011 – 2015, cần ưu

tiên phát triển đội ngũ giảng viên và cán bộ quản lý như một khâu then chốt, đồng thời tập trung nâng cao chất lượng đào tạo, coi trọng giáo dục đạo đức, lối sống, năng lực sáng tạo, kỹ năng thực hành, đảm bảo sản phẩm đào tạo vừa góp phần cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao cho xã hội vừa xây dựng, quảng bá “thương hiệu” của trường.

*

TRAINING REFORM IN THU DAU MOT UNIVERSITY SOME PERCEPTION AND PRACTICAL PROBLEMS

Nguyen Van Hiep

Thu Dau Mot University

ABSTRACT

For over two years, starting with the mission of training high quality human resources for Binh Duong province, training activities at Thu Dau Mot University have been undergoing positive changes. The objective of implementing curriculum contents using the credit system has been completed, while the steps of recruitment, training, management are steadily being likewise implemented. In concordance with the national policy of reforming superior education, Thu Dau Mot University has attempted fundamental shifts in scale, quality, effectiveness and teaching methods to meet the requirements for improving human resource for Binh Duong province, which is one of South's key economic regions in this period of industrialization, modernization and international integration.

Keywords: *training, reform, development, scale*

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Chỉ thị số 296/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ Về đổi mới quản lý giáo dục đại học giai đoạn 2010- 2012, Hà Nội, 2010.
- [2]. Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XI, NXB Chính trị quốc gia, 2010.
- [3]. Đảng bộ tỉnh Bình Dương, Văn kiện đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ IX, Bình Dương, 2010.
- [4]. Trường Đại học Thủ Dầu Một, Báo cáo tổng kết năm học 2010 – 2011, Bình Dương, 2011.
- [5]. Trường Đại học Thủ Dầu Một, Báo cáo một số hoạt động của trường từ ngày thành lập đến tháng 8/2011, Bình Dương, 2011.
- [6]. Trường Đại học Thủ Dầu Một, Thống kê tình hình sinh viên năm học 2011 – 2012, Bình Dương, 2011.
- [7]. Trường Đại học Thủ Dầu Một, Đề án phát triển Trường Đại học Thủ Dầu Một, Bình Dương, 2009.